معاون رئیس جمهور
و
رئیس سازمان

ریاست جمهوری
سازمان اداری و استخدامی کشور

شماره نامه: ۲۹۴۸۲
تاریخ نامه: ۱۴۰۴/۰۳/۲۶
ساعت: ۹:۳۶
پیوست: دارد

باسمه تعالی

بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی کشور

(دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) نقشه راه دولت هوشمند)

در اجرای ماده (۲۴) نقشه راه دولت هوشمند مصوب یکصد و نود و چهارمین جلسه شورای عالی اداری به شماره ۶۷۲۶ مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۳۱ و به‌منظور ایجاد وحدت‌رویه در تدوین و ارائه برنامه عملیاتی نظام حکمرانی داده‌مبنا و نحوه استقرار آن، موضوع بند «پ» ماده (۱۰۷) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران، دستورالعمل زیر برای اجرا ابلاغ می‌شود:

دستورالعمل تدوین برنامه عملیاتی و نحوه استقرار نظام حکمرانی داده‌مبنا

ماده ۱- تعاریف و اصطلاحات در این دستورالعمل به شرح ذیل به‌کار می‌رود:

قانون: قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۷- ۱۴۰۳).
سازمان: سازمان اداری و استخدامی کشور.
دستگاه اجرایی: تمامی دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۱) نقشه‌راه دولت هوشمند.
دستگاه اصلی: وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مستقل زیر نظر رئیس‌جمهور، مؤسسات دولتی زیر نظر مستقیم قوای قوه مقننه و قضائیه، بانک مرکزی و بیمه مرکزی.
دستگاه فرعی: دستگاه‌های وابسته به دستگاه‌های اصلی.
شورا: شورای راهبری تحول اداری دستگاه‌های اجرایی، موضوع تصویب‌نامه شماره ۴۷۷۴۳ مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۲۱ شورای عالی اداری.
داده‌ها: مجموعه‌ای از اعداد، حروف، علائم و نشانه‌هایی که به‌صورت قراردادی در ابزارهای الکترونیکی یا رقومی یا توسط هر نوع فناوری جدید ارتباطاتی و اطلاعاتی تولید می‌شوند (موضوع بند (ث) ماده (۱) قانون مدیریت داده و اطلاعات ملی مصوب ۱۴۰۱/۰۶/۳۰).
حکمرانی داده‌مبنا: مجموعه‌ای از شیوه‌های مدیریتی، فناورانه، هوشمند و حقوقی برای خلق و به‌کارگیری داده‌های قابل اتکاء در فرایندهای مختلف حکمرانی در دستگاه‌های اجرایی به‌منظور افزایش پیش‌بینی‌پذیری، از بین‌رفتن زمینه‌های فساد، اتخاذ اثربخش‌ترین تصمیم‌ها، جلوگیری از سوگیری در تصمیم‌گیری، ارزیابی دقیق اقدامات و سیاست‌های پیشین، طراحی راهکارهای جدید و نوآورانه پربازده و کم‌هزینه، تسهیل و بهینه‌سازی طراحی خدمات شهروند محور در راستای افزایش رضایت عمومی.
سازوکار پیاده‌سازی: چارچوبی پویا و انعطاف‌پذیر که به منظور استقرار گام به گام نظام حکمرانی داده‌مبنا و نحوه تدوین برنامه عملیاتی به پیوست این دستورالعمل ابلاغ می‌شود.
سامانه: سامانه ملی حکمرانی داده‌مبنا

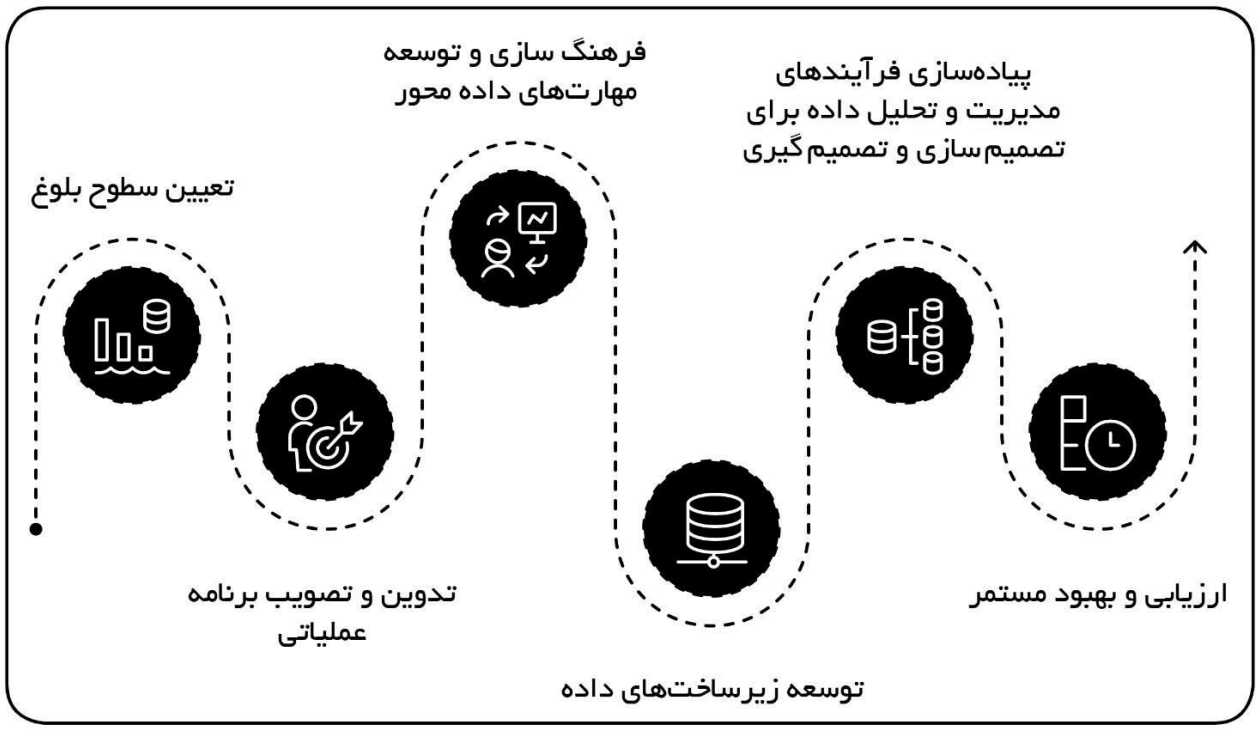
ماده ۲- اهداف این دستورالعمل به‌شرح ذیل است:

۱) بازطراحی نظام‌مند خدمات شهروندمحور مبتنی بر تحلیل داده‌های محصول فرآیندهای حکمرانی در بخش عمومی کشور؛

۲) ارزش آفرینی راهبردی از داده‌ها به عنوان سرمایه ملی از طریق تحلیل و بکارگیری داده‌های با کیفیت؛
۳) ایجاد زیست‌بوم سیاست‌گذاری، تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد قطعی و غیرقابل انکار؛

ماده ۳- از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل دستگاه اجرایی مکلف است، نسبت به استقرار نظام حکمرانی داده‌مبنا بر اساس مراحل شش‌گانه به شرح زیر اقدام کند:

مرحله ۱: تعیین سطح بلوغ دستگاه اجرایی (تحلیل وضعیت موجود)
مرحله ۲: تدوین برنامه عملیاتی توسط دستگاه اجرایی براساس سطح بلوغ آن و تصویب توسط سازمان
مرحله ۳: فرهنگ‌سازی و توسعه مهارت‌های داده‌محور
مرحله ۴: توسعه زیرساخت‌های داده با اولویت نیازهای داده‌ای مبتنی بر ماموریت دستگاه اجرایی
مرحله ۵: پیاده‌سازی فرآیندهای مدیریت و تحلیل داده برای تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری
مرحله ۶: ارزیابی و بهبود مستمر (پایش شاخص‌ها، اصلاح سیاست‌ها و فرآیندها)

نمودار- فرآیند پیاده‌سازی نظام حکمرانی داده‌مبنا

ماده ٤- دستگاه اجرایی برای تحقق کامل مراحل مذکور در ماده (۳)، لازم است به ترتیب زیر عمل کند:

الف) برای تعیین سطح بلوغ نظام حکمرانی داده‌مبنای خود (مرحله ۱)، جدول شماره (۳) سازوکار پیاده‌سازی را تکمیل و به سازمان (معاونت حکمرانی الکترونیک و هوشمندسازی دولت) ارسال نماید. سطح بلوغ نظام حکمرانی داده‌مبنای دستگاه اجرایی توسط سازمان یا سایر مراجع مورد تأیید سازمان، سنجش و تعیین می‌شود.

ب) پس از تعیین سطح بلوغ، با در نظر گرفتن ظرفیت‌ها و ویژگی‌های خود، در سقف مهلت مقرر در قانون و در قالب «کاربرگ (الف)- برنامه عملیاتی» سازوکار پیاده‌سازی، نسبت به تدوین، ارسال و اخذ تأییدیه برنامه عملیاتی نظام حکمرانی داده‌مبنا و پروژه/ پروژه‌های پیشران داده‌مبنای خود با رعایت ملاحظات ذیل اقدام نماید:

۱- برنامه‌های عملیاتی و پروژه/ پروژه‌های پیشران داده‌مبنا مربوط به دستگاه اصلی و دستگاه‌های فرعی پیش از ارسال به سازمان، در شورای دستگاه اصلی بررسی شود و به امضاء بالاترین مقام آن دستگاه برسد.

۲- چنانچه برنامه عملیاتی و پروژه/ پروژه‌های پیشران داده‌مبنا از سوی سازمان مورد تأیید قرار نگیرد، دستگاه اصلی موظف است حداکثر ظرف مدت دو هفته (در سقف مهلت مقرر در قانون) پس از اعلام نظر سازمان نسبت به اصلاح برنامه، رفع ایرادات و ارائه مجدد آن به سازمان اقدام نماید.

تبصره- دستگاه اجرایی مکلف است در جهت نیل به سطح بلوغ نهایی، برنامه عملیاتی خود را به‌صورت سالانه بازنگری، به‌روزرسانی و برای تصویب به سازمان ارائه کند.

پ) با هدف فرهنگ‌سازی و توسعه مهارت‌ها، نسبت به برگزاری دوره‌های آموزشی عمومی یا تخصصی پودمانی، کارگاه‌ها، رویدادها و اقدامات مؤثر فرهنگی و ترویجی داده‌مبنای اعلام شده از سوی سازمان، اقدام نماید.

۱- برای مشارکت مؤثر کلیه کارکنان و مدیران، برای اجرای دوره‌های آموزشی عمومی و اقدامات فرهنگی و ترویجی نظام حکمرانی داده‌مبنا تمهیدات لازم را فراهم نماید.

۲- تمامی مدیران و کارکنان واحدهای حکمرانی داده‌مبنا ملزم به گذراندن دوره‌های آموزشی تخصصی پودمانی نظام حکمرانی داده‌مبنا که توسط سازمان در چارچوب بخشنامه نظام آموزش کارکنان دولت تهیه و ابلاغ می‌شود، هستند.

۳- گزارش‌ها و تجربیات موفق پیرامون استقرار نظام حکمرانی داده‌مبنا را که به تحقق اهداف اصلی این دستورالعمل منجر شده است، به‌طور مستند از طرق مختلف نظیر درج در پورتال سازمانی، انتشار خبر یا برگزاری رویدادهای مرتبط با حکمرانی داده‌مبنا در دسترس عموم قرار دهد.

ت) در جهت توسعه زیرساخت‌های داده‌ای با اولویت نیازهای داده‌ای مبتنی بر مأموریت دستگاه اجرایی و بر اساس تجربیات موفق، نسبت به تهیه و تکمیل شناسنامه‌های داده، سامانه، نیازهای داده‌ای، واژه‌نامه تخصصی دستگاه اجرایی و نقشه داده‌های باز خود بر اساس کاربرگ‌ها و قالب مندرج در سازوکار پیاده‌سازی، اقدام کند. دستگاه اجرایی باید نسبت به اخذ شناسه یکتا برای داده‌ها و سامانه‌های خود از طریق سامانه اقدام نماید.

ث) فرآیندهای داده‌محور خود را بر اساس چرخه هفت‌مرحله‌ای مندرج در مرحله (۵) جدول (۲) سازوکار پیاده‌سازی، اجرایی نماید.

ج) در جهت ارزیابی و بهبود مستمر نظام حکمرانی داده‌مبنا، ضمن معرفی رابط خود به سازمان، تمامی اقدامات مرتبط در این حوزه را در سامانه ثبت و بروزرسانی نماید.

تبصره- تا زمان پیاده‌سازی و تکمیل سامانه، تکالیف مرتبط در این دستورالعمل از طریق مکاتبه با سازمان انجام می‌شود.

ماده ۵- شورای دستگاه اجرایی اصلی، حداکثر هر شش‌ماه یکبار، برنامه‌ها و اقدامات مشخص شده در این دستورالعمل و سازوکار پیاده‌سازی را به تفکیک دستگاه‌های اصلی و وابسته بررسی و متناسب با مراحل پیش‌بینی شده ظرف مهلت مقرر در برنامه عملیاتی مصوب سازمان، گزارش مربوط را دریافت و پس از صحت‌سنجی، به سازمان ارسال نماید.

تبصره- واحد حکمرانی داده‌مبنا در دستگاه اجرایی هر شش‌ماه یک‌بار، گزارشی جامع از میزان اجرای این دستورالعمل و تحقق اهداف استقرار نظام حکمرانی داده‌مبنا در دستگاه متبوع خود را در قالب تعیین‌شده توسط سازمان به شورا ارائه می‌نماید.

شماره نامه: ۲۹۴۸۲
تاریخ نامه: ۱۴۰۴/۰۳/۲۶
ساعت: ۹:۳۶
پیوست: دارد

ماده ٦- سازمان کارنامه‌ای مشتمل بر شاخص‌های سنجش میزان تحقق نظام حکمرانی داده‌مبنا در دستگاه اجرایی تهیه و منتشر می‌کند. این شاخص‌ها به‌عنوان یکی از شاخص‌های ارزیابی عملکرد در جشنواره شهید رجایی لحاظ می‌شود و سازمان، سازوکار اعطای جایزه استقرار نظام حکمرانی داده‌مبنا را ذیل جشنواره مذکور مشخص و ابلاغ می‌نماید.

تبصره- عملکرد مدیران واحدهای متولی اجرای این دستورالعمل، توسط سازمان بر اساس تکالیف مندرج در برنامه عملیاتی، ارزیابی و در قالب کارنامه منتشر می‌شود و از مدیران موفق تقدیر به‌عمل می‌آید.

ماده ۷- در چارچوب آیین‌نامه اجرایی بند (ب) ماده (۱۰۷) قانون، واحد سازمانی متناسب حکمرانی داده‌مبنا از محل ظرفیت‌های موجود در دستگاه اجرایی به عنوان بخشی از واحد «نوآوری، هوشمندسازی و امنیت» ایجاد می‌شود.

تبصره - تا زمان ایجاد واحد حکمرانی داده‌مبنا؛ واحد فناوری اطلاعات و امنیت فضای مجازی یا عناوین مشابه دستگاه اجرایی، متولی اجرای این دستورالعمل می‌باشد.

ماده ۸- سازمان، گزارش سطح بلوغ دستگاه‌های اجرایی اصلی و فرعی، همچنین روند توسعه و بهبود آنها را به‌صورت دوره‌ای به کارگروه هوشمندسازی دولت مندرج در نقشه‌راه دولت هوشمند ارائه می‌کند.

ماده ۹- واحد حکمرانی داده‌مبنا در دستگاه اجرایی، فعالیت و میزان همکاری مدیران و کارکنان مرتبط با فرآیند مدیریت داده و استقرار نظام حکمرانی داده‌مبنا در آن دستگاه را ارزیابی می‌نماید. دستگاه اجرایی می‌تواند نسبت به تشویق مدیران و کارکنان منتخب و موفق در همکاری و اجرای این دستورالعمل و فعالان این حوزه اقدام کند.

ماده ۱۰- در دستگاه اجرایی، کارکنانی با عنوان «**ناظر داده**» علاوه بر وظایف جاری در پست سازمانی خود، مسئولیت هماهنگی و ارتباط بین واحدهای مختلف اداری در یک دستگاه اجرایی و واحد حکمرانی داده‌مبنای مستقر در همان دستگاه را بر عهده دارند. این کارکنان به‌پیشنهاد واحد حکمرانی داده‌مبنا و با تایید بالاترین مقام دستگاه اجرایی تعیین می‌شوند.

تبصره- تعداد ناظران داده در دستگاه اجرایی، نباید از تعداد واحدهای مندرج در نمودار سازمانی آن تجاوز نماید. همچنین تعداد آنان در ادارات کل استانی بر اساس ضرورت و با تأیید سازمان تا سقف تعداد معاونین آن اداره کل امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۱۱- مسئولیت اجرای این دستورالعمل بر عهده بالاترین مقام دستگاه اجرایی است.

علاءالدین رفیع زاده

رونوشت:
معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی رییس جمهور برای اطلاع